

Dnr 18SBN420

Remiss för Trafikförsörjningsprogram färdtjänst och riksfärdtjänst

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit beslut om att trafikförsörjningsprogrammet för färdtjänst och riksfärdtjänst ska skickas ut på remiss till Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, Utbildningsnämnden, Omvårdnadsnämnden, Tillgänglighetsrådet, Pensionärsrådet och Region Gävleborg.

Följande uppdateringar är gjorda i nya Trafikförsörjningsprogrammet

- Nya tillämpningsanvisningar för färdtjänst och riksfärdtjänst
- Taxan utifrån zoner
- Statistik i resandet vad gäller färdtjänst och riksfärdtjänst

Motiv: Varje kommun ska regelbundet i ett Trafikförsörjningsprogram ange omfattningen av trafik enligt lag om färdtjänst (1997:736) och lagen om 1997:735 riksfärdtjänst och grunderna för prissättning för resorna med sådan trafik i den mån kommunen inte överlåtit sina uppgifter enligt dessa lagar till den regionala kollektivtrafikmyndigheten

Remisstid: Är till och med 2020-04-30

Handlingar som bifogas är; Beslut från samhällsbyggnadsnämnden, protokoll, närvarolista, Trafikförsörjningsprogrammet.

Med vänliga hälsningar

Ordförande i Samhällsbyggnadsnämnden

Daniel Olsson

Vid frågor kontakta, Pia Jansson , färdtjänst utredare, 026 - 178413

§ 47: Trafikförsörjningsprogram färdtjänst och riksfärdtjänst

Dnr 18SBN420

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att skicka ut programmet på remiss.

Ärendebeskrivning

Varje kommun ska regelbundet i ett Trafikförsörjningsprogram ange omfattningen av trafik enligt lagen om färdtjänst (1997:736) och om lagen om (1997:735) riksfärdtjänst och grunderna för prissättning för resor med sådan trafik i den mån kommunen inte överlåtit sina uppgifter enligt dessa lagar till den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Remissen ska skickas till:

Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden
Utbildningsnämnden
Omvårdnadsnämnden
Tillgänglighetsrådet
Pensionärsrådet
Region Gävleborg

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, dnr 18SBN420-3
- Trafikförsörjningsprogram Gävle, dnr 18SBN420-1

Justerare		Uppdragsbestyrkande	

Sammanträdesprotokoll

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 2020-02-26

Plats och tid

Förvaltningshuset, Amsterdam, kl. 09:00-16:30

Ajournering kl 15:00-15:05

Paragraf

§§31-67

Närvarande

Se sidan 2

Justeringens plats och tid

Förvaltningshuset 2020-03-03

.....
Sekreterare

Jenny Blomberg
Jenny Blomberg

.....
Ordförande

Daniel Olsson
Daniel Olsson (S)

ae
.....
Justerare

Annika Erlandsson
Annika Erlandsson (M)

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum

2020-02-26

Anslag sätts upp

2020-03-04

Anslag tas ned

2020-03-26

Förvaringsplats för protokollet

Förvaltningshuset Arkiv plan 1

.....
Underskrift

Jenny Blomberg
Jenny Blomberg

Närvaro

Ledamöter	Närvarande	Frånvarande	Tjänstgörande ersättare
Daniel Olsson, ordförande (S)	X		
Eva Löfvqvist (S)	X	Jäv § 62	Mikael Persson (L) § 62
Kent Edin (S)	§§ 31-52	§§ 53-67	Marie Rogsberg (S) § 53, Niklas Nygren (S) §§ 54-62, 64-67, Mikael Persson (L) § 63
Elin Pöllä (S)	X	Jäv § 51	Marie Rogsberg (S) § 51
Ulla Westerberg (MP)	X		
Anders Ekman (C)	X		
Kjell Helling, vice ordf (L)	X		
Stefan Pettersson (V)	X	Jäv § 36, 54	Karin Qvarnström (V) § 36, 54
Måns Montell, 2:e vice ordf (M)	X		
Annika Erlandsson (M)	X		
Rosmari Holmgren (KD)	X	Jäv § 58	Mikael Brodin (M) § 58
Christer Larsson (SD)	X		
Thomas Lindberg (SD)	X		
Ersättare	Närvarande	Frånvarande	
Niklas Nygren (S)	X	Jäv §§ 50-51, 53, 63	
Marie Rogsberg (S)	§§ 31-57	§§ 58-67	
Frida Johnsson, (MP)	§§ 31-55	§§ 56-67	
Bjarni Arnason (C)		X	
Mikael Persson (L)	X		§§ 62, 63
Karin Qvarnström (V)	X	Jäv § 56	§ 36, 54
Mikael Brodin (M)	X	Jäv § 59	§ 58
Mikael Hillman (M)		X	
Anders Hemlin (SD)	X		

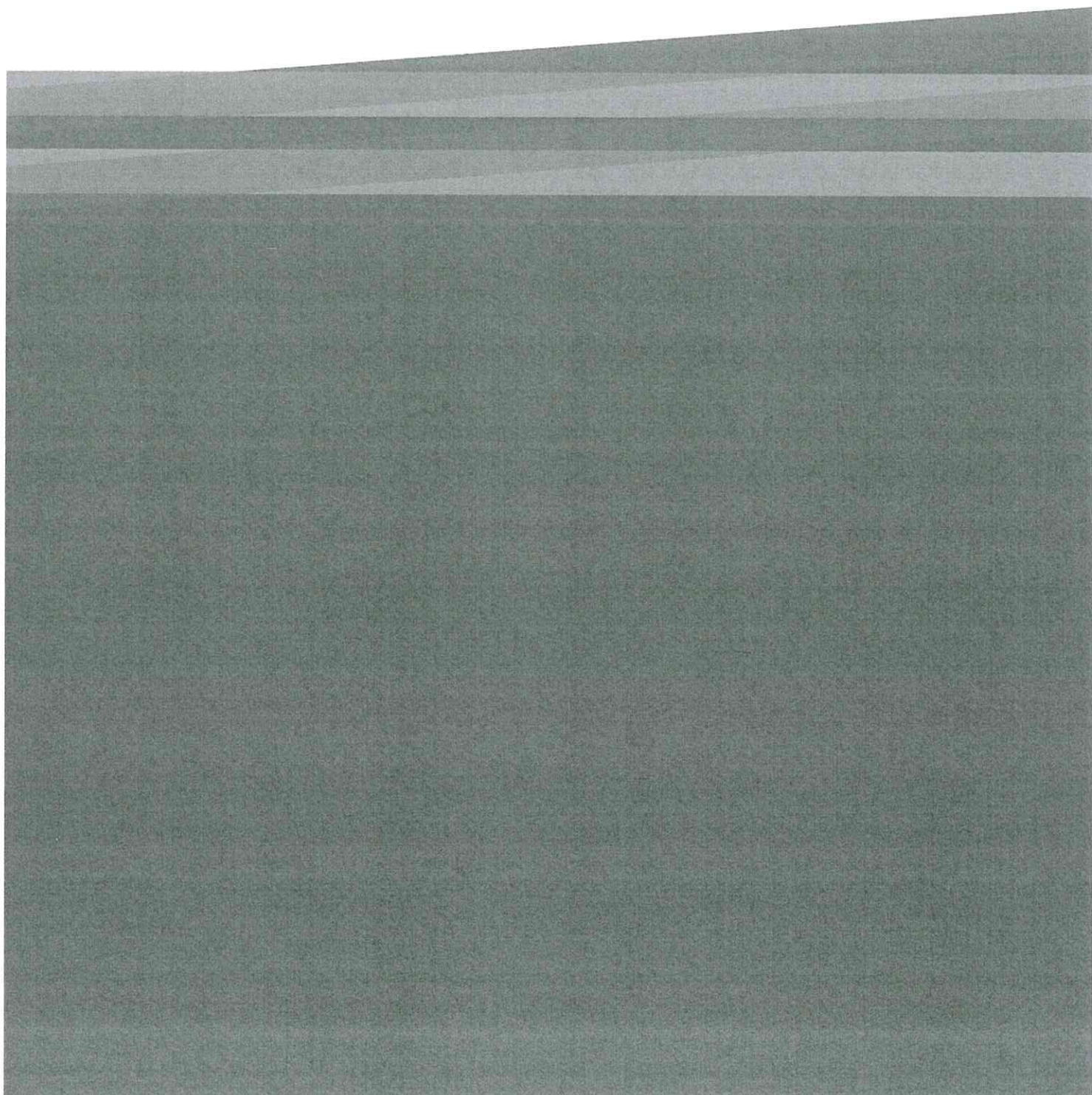
Övriga närvarande	
Ulrica Olsson, tf sektorchef	Maria Dahlgren, projektledare anläggning
Jenny Blomberg, nämndsamordnare	Eva-Lena Wik, kommunikationsstrateg
Jessica Lingvall, miljöinspektör	Johan Andersson, miljöinspektör
Dan Ageborn, jurist	Patrik Gustavsson, miljöchef
Anna-Karin Gävert, landskapsarkitekt	Anna Tengqvist, bygglovschef
Emma Larsson, planarkitekt	Hanna Bolin, bygglovshandläggare
Emma Svedberg, eventansvarig Gävle City	Rickard Westling, bygglovshandläggare
Maria Karlberg, tillståndshandläggare	Helena Myhrman, stadsarkitekt
Ellinor Bostedt, ekonomistrateg	Kevin Engberg, planingenjör
Ingegerd Krantz, projektledare	Josef Wårdsäter, planarkitekt
Frida Wiklund, miljöinspektör	Karin Nilsson, planarkitekt
Pia Jansson, färdtjänstutredare	Sari Svedjeholm, planingenjör
Calle Holmström, trafikplanerare	

Justerare	Uppdragsbestyrkande
ae	(10)

Trafikförsörjningsprogram färdtjänst och riksfärdtjänst

Gävle kommun

**Trafikförsörjningsprogram Färdtjänst och
riksfärdtjänst**

Gävle Kommun

Författare

© Författaren och Gävle kommun 2012. Uppdaterad 2019

Grafisk form Pangea design

www.gavle.se

Förord

I programmet redogörs för begrepp och avgränsningar, nuläge och förutsättningar, vision för resande, mål och förslag på åtgärder för att nå målen, och slutligen hur uppföljning ska ske i Samhällsbyggnadsnämnden.

Vi i Gävle kommun vill att alla kommuninnevånare ska ha tillgång till en bra och tillgänglig kollektivtrafik med hög service och bra bemötande, oavsett om du åker på stadsbussarna, landsbygdstrafiken eller med färdtjänst. Färdtjänst är en del av kollektivtrafiken, så kallad särskild kollektivtrafik som ger personer med särskilda behov och som har svårt att utnyttja den allmänna kollektivtrafiken, möjlighet att resa inom länet. För att kunna använda sig av den särskilda kollektivtrafiken behövs tillstånd.

Gävle kommun har antagit den länsgemensamma taxan för färdtjänst och har nu länsgemensamma tillämpningsanvisningar.

Vår vision och önskan är att den allmänna kollektivtrafiken ska utvecklas så att många fler som idag väljer färdtjänst ska, när man vill och kan, välja den allmänna. Det ger en ökad tillgänglighet och en större personlig frihet för personer med funktionsnedsättning samtidigt som det kostar mindre för samhället. För att uppnå det vill vi satsa på information och reseträning, ökat anpassning av bussar och tåg, hållplatser och anropsstyrd trafik och utökad ledsagarservice.

Satsningar på teknik som hållplatsutrop, kopplade resor, olika typer av färdtjänstkort och ett utvecklat informationssystem vid hållplatser kan förenkla resandet och ge nöjdare resenärer både för resor med allmänna kollektivtrafiken och för färdtjänstresenärer.

Samhällsbyggnadsnämnden kommer årligen att följa upp målen och åtgärder inom information, tillgänglighet och teknik.

Hoppas att du ska finna programmet informativt och lättläst. Trevlig läsning!

Ordförande samhällsbyggnadsnämnden Gävle kommun

Innehållsförteckning

Begrepp och avgränsningar	2
Den regionala kollektivtrafikmyndigheten	2
Den allmänna kollektivtrafiken	2
Den särskilda kollektivtrafiken	2
Avgränsningar	2
Nuläge och förutsättningar	3
Gemensamma förutsättningar	3
Befolkning	5
Tillämpningsanvisningar för Färdtjänst	6
Trafikens omfattning och kostnad	9
Färdtjänst	9
Riksfärdtjänst	10
Samordning av resor	10
<i>Ledsagarbiljett</i>	10
Resandeutveckling	11
Färdtjänst	11
Riksfärdtjänst	11
Resbehov	11
Vision	12
Alla ska kunna resa	12
Mål	12
Resande med ledsagarkort ska öka	12
Åtgärder för att nå målen	12
Information	13
Tillgänglighet	13
Teknik	13
Uppföljning	13

Begrepp och avgränsningar

Den regionala kollektivtrafikmyndigheten

Den regionala kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för den allmänna kollektivtrafiken. I Gävleborgs län är den regionala kollektivtrafikmyndigheten en förvaltning under *Region Gävleborg, X-trafik*. 1)

Den allmänna kollektivtrafiken

Allmän kollektivtrafik är i förväg organiserade, regelbundet tillgängliga transporter som erbjuds allmänheten. Det kan vara avtalsreglerad trafik som den regionala kollektivtrafikmyndigheten tar ansvar för genom tecknat avtal med trafikföretag eller utför i egen regi och som står till allmänhetens förfogande med gällande färdbevis. Den kan också vara kommersiell och drivas i vinstsyfte av ett trafikföretag. Kommersiell trafik måste dock också anmälas till den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Den särskilda kollektivtrafiken

Den särskilda kollektivtrafiken ger en möjlighet för personer med särskilda behov som har svårt att utnyttja den allmänna kollektivtrafiken för att förflytta sig inom länet. Den särskilda kollektivtrafiken består av färdtjänst, riksfärdtjänst och sjukresor. För att kunna nyttja den särskilda kollektivtrafiken krävs att man får ett tillstånd utfärdat och resan beställs i förväg. Kommunerna är enligt lag skyldiga att anordna färdtjänst och riksfärdtjänst för sina innevånare. Skillnaden mellan färdtjänst och riksfärdtjänst är att färdtjänst gäller för resor inom den egna kommunen (eller det område som bestämts av tillståndsgivande myndighet) och riksfärdtjänst gäller resor utanför området men inom Sverige.

För sjukresor ansvarar *Region Gävleborg* 2)

Avgränsningar

Enligt 2 kap 11 § i lag (2010:1065) om kollektivtrafik ska varje kommun regelbundet i ett trafikförsörjningsprogram ange omfattningen av trafik enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) om riksfärdtjänst och grunderna för prissättningen för resor med sådan trafik, i den mån kommunen inte överlåtit sina uppgifter enligt dessa lagar till den regionala kollektivtrafikmyndigheten. Kommunen ska sedan anta programmet efter samråd med den regionala kollektivtrafikmyndigheten och, i förekommande fall, landstinget.

Detta program kommer därför enbart att behandla färdtjänst och riksfärdtjänst. Det finns även andra former av kollektivtrafik som hanteras av kommunen och kollektivtrafikmyndigheten, olika former av beställd trafik som skolskjuts, resor till dagverksamhet med mera, denna trafik behandlas inte i detta program.

Nuläge och förutsättningar

Gemensamma förutsättningar

Lagen (1997:736) om färdtjänst slår fast att kommunen ansvarar för att ordna färdtjänst av god kvalitet åt sina innevånare.

”3 § Varje kommun ansvarar, såvitt gäller kommuninvånarna, för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.”

Lagen (1997:735) om riksfärdtjänst beskriver att kommunen skall lämna reskostnadsersättning till personer med varaktiga funktionshinder som har fördyrade omkostnader på grund av sitt funktionshinder.

”1 § En kommun skall på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

I Gävleborgs län har samtliga kommuner överlåtit till den nya kollektivtrafikmyndigheten upphandla persontransport- och samordningstjänster enligt 2 kap. 12 § i lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Formerna för detta regleras i två avtal, ett samarbetsavtal och ett samreseavtal, som konverterades under 2012.

”12 § Efter överenskommelse med landstinget eller en kommun i länet får den regionala kollektivtrafikmyndigheten upphandla persontransport- och samordningstjänster för sådana transportändamål som kommunerna eller landstinget ska tillgodose samt samordna sådana transporttjänster.”

Persontrafiktjänsterna är upphandlade enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU) och *ett nytt avtal trädde i kraft under juni 2016 som ersätter det tidigare avtalet från 2011. Det nya avtalet är som det tidigare ett 5-årigt avtal.* 3)

Avtalen innebär att entreprenörerna förbinder sig att utföra transporter för samtliga kommuner och landstinget. Totalt finns 257 fordon

En för länet gemensam beställningscentral - Serviceresor, finns i idag som en del av X-trafiks verksamhet där samordning av resor sker. Beställningscentralen har öppet vardagar 06.00-22.00, lördagar och helgdagsaftnar 07.00-22.00 samt söndagar och helgdagar 08.00-22.00. Beställningar görs telefonledes via ett 0771-nummer, via e-post eller via sms

Enligt 4 § i lag (1997:736) om färdtjänst och 3 § i lag (1997:735) om riksfärdtjänst har kommuner även möjlighet att överlåta tillståndsgivningen för färdtjänst och riksfärdtjänst till kollektivtrafikmyndigheten. I Gävleborgs län har 5 av 10 kommuner gjort detta- Söderhamn, Bollnäs, Ockelbo, Hofors och Nordanstigs kommun. Övriga kommuner sköter detta själva.

”4 § Kommunens uppgifter enligt denna lag fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Kommunen får, efter överenskommelse med landstinget, om det hör till dem som ansvarar för

kollektivtrafiken i länet, överlåta sina uppgifter enligt denna lag till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet. Lag (2010:1068).”

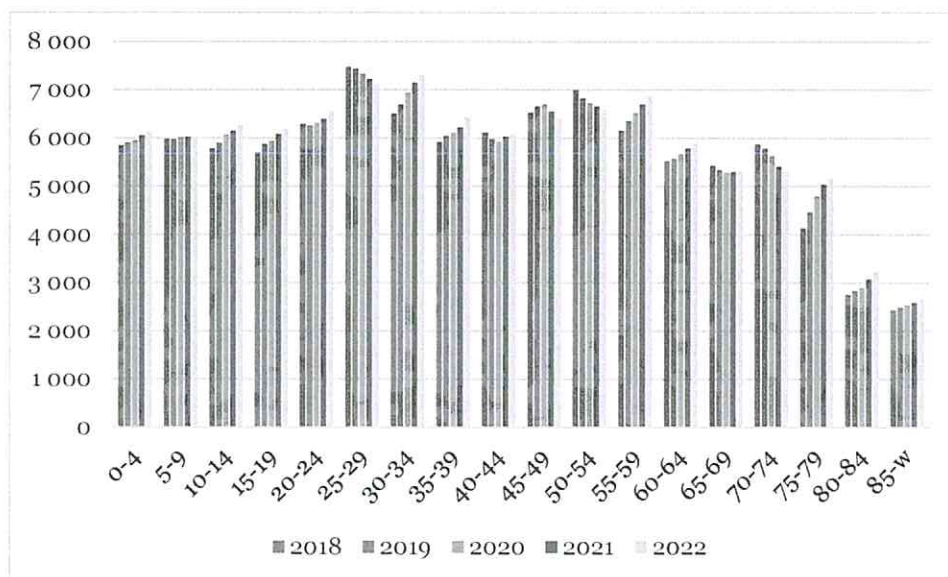
”3 § Kommunens uppgifter enligt denna lag fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer. Kommunen får, efter överenskommelse med landstinget, om det hör till dem som ansvarar för kollektivtrafiken i länet, överlåta sina uppgifter enligt denna lag till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet. Lag (2010:1067).

*Källa: X-trafik 2012

Befolkning

Gävleborgs län har de senaste åren haft en positiv befolkningstillväxt. Den åldersgrupp som ökar mest är gruppen mellan 65 och 75 år. Även medelåldern ökar i Gävleborgs län.

Befolkning fördelat på ålder i Gävleborgs län mellan 2018 och 2022

I Gävle kommun har befolkningstillväxten de senaste åren varit mer positiv och Gävle kommunen planerar nu för en folkmängd på 104 000 år 2025. (källa: "Planeringsfolkmängd i Gävle kommun för år 2025 – Översyn år 2018").

Gruppen "Äldre-äldre" (80+ år) ökar först måttligt under de närmsta åren, följt av en period med relativt stora ökningstal. Sammantaget ökar åldersgruppen med drygt 1 800 personer till år 2025 och med ytterligare 1 100 personer till år 2030.

Antal invånare i åldersgrupperna 65-79 år samt 80+ år under perioden 1990-2011 och prognos för åren 2012-2025 (-2030)

Tillämpningsanvisningar för Färdtjänst

Varje kommun har enligt lagen (1997:736) om färdtjänst rätt att bestämma förutsättningar för resandet i kommunen. Detta görs i de så kallade tillämpningsanvisningarna.

"9 § Tillstånd till färdtjänst meddelas för viss tid eller tills vidare.

Tillstånd får i skälig omfattning förenas med föreskrifter om

1. vilket färdstätt som får användas,
2. inom vilket område resor får göras, och
3. hur många resor tillståndet omfattar.

Sådana resor som kan anses vara väsentliga för tillståndshavaren får begränsas till antalet endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns särskilda skäl, får tillståndet även i övrigt förenas med villkor."

Tillämpningsanvisningarna för färdtjänst beskriver villkor för resandet med färdtjänst och de tillstånd som utfärdas. Där finns beskrivet hur ansökning och prövning av tillstånd går till, vad tillståndet omfattar, beställning av resa och vilken service man har rätt till.

I Gävleborgs län har alla kommuner numera länsgemensamma tillämpningsanvisningar för färdtjänst och riksfärdtjänst. Enligt följande;

Beställning av färdtjänst

Beställning görs till beställningscentralen i god tid, minst 90 minuter före önskad resa.

Avbokning av färdtjänst

Avbokning sker senast 60 minuter före överenskommen tid. Kostnad för framkört fordon som inte avbokats betalas av resenären.

Möjlighet ges att resa inom hela Gävleborgs län

Resan bokas på samma sätt som ordinarie färdtjänst, du betalar för den sträcka du reser. Aktuell prislista hittar du på xtrafik.se/Färdtjänst-Riksfärdtjänst.

Chaufförservice

Finns ett stort hjälpbehov att hämtas/lämnas inne så kan chaufförservice beviljas. Det finns ingen möjlighet att vid enstaka tillfällen beställa och betala för chaufförservice.

Medresenär

Medresenär får inte orsaka extra service av föraren.

Information om medföljande barn måste meddelas tillståndsgivaren.

Bärhjälp

Kan beviljas under en period på sex månader, chauffören gör bedömningen om det är möjligt att genomföra insatsen i trapphus på ett säkert sätt.

Hjälpmedel

Hjälpmedel för förflyttning knutna till resenärens funktionsnedsättning får medtagas.

Djur

Sällskapsdjur ska under resan förvaras i bur eller ha godkänd sele.

Medföljande djur placeras i lastutrymmet.

Resor för barn

Bilkudde finns tillgängliga i fordonet. Hjälpmedel för säkert resande såsom babyskydd, bilbarnstol, bältestol tar resenären själv med.

Handbagage

Högst två väskor som chauffören enkelt kan bära med sig får medtagas

Riksfärdtjänst tillämpningsanvisningar

Ansökan om riksfärdtjänst till resmål utanför Gävleborgs län ska göras skriftligt på avsedd blankett. Ansökan bör vara tillståndsgivaren tillhanda minst tre veckor före planerad resa, vid större helger minst sex veckor innan planerad resa.

Färdsätt beviljas utifrån nedanstående prioriteringsordning. Hänsyn tas till resenärens funktionsnedsättning:

1. allmänna kommunikationer (tåg, buss, flyg eller båt med ledsagare)
2. allmänna kommunikationer i kombination med bil/specialfordon
3. bil/specialfordon.

Sökande som inte är färdtjänstkund och som ansöker om riksfärdtjänst första gången ska ansöka skriftligen minst sex veckor före planerad resa.

Ansökan om riksfärdtjänst görs genom att beställa en ansökningsblankett från Livsmiljö Gävle, telefon 026-17 80 00 eller skriva ut blanketten från kommunens webbplats: www.gavle.se. Fyll i din ansökan och skicka den till adressen som står på ansökningsblanketten.

Samåkning

Kan ske hela eller delar av resan. Restiden kan fördubblas.

Hjälpmedel

Nödvändiga hjälpmedel för resans genomförande får medföras.

Bagage

En resväska på max 20 kg och ett handbagage får medföras.

Husdjur

Tjänstehund (ledar-service-signalhund) som är knutet till resenärens funktionsnedsättning får medföras. Sällskapsdjur får ej medföras.

Avbokning

Avbeställning för bokad resa ska göras två dagar före beviljad resdag. Kostnad för resa som ej avbokats betalas av resenären.

Beställning

Beviljad riksfärdtjänst med allmänna kommunikationer bokas och betalas av resenären hos aktuellt trafikföretag. Efter resans genomförande skickas en reseräkning tillsammans med biljett/kvitton i original till tillståndsgivaren som därefter utbetalar ersättning motsvarande skillnaden mellan resekostnaden och egenavgiften.

Beviljad riksfärdtjänst med bil/specialfordon som startar eller slutar inom Gävleborgs län bokas hos anvisad beställningscentral.

Beviljad riksfärdtjänst med bil/ specialfordon där hela resan sker utanför Gävleborgs län bokas och betalas av resenären hos lokal entreprenör. Efter resans genomförande skickas en reseräkning tillsammans med kvitton i original till tillståndsgivaren som därefter utbetalar ersättning motsvarande skillnaden mellan resekostnaden och egen avgiften.

Hjälpmedel

De hjälpmedel som är nödvändiga för resans genomförande får medföras.

Bagage

Vid resa med allmänna kommunikationer får bagage medföras enligt trafikföretagets bestämmelser

Vid resa med bil/specialfordon får en resväska max 20 kg och ett handbagage medföras.

Medresenär

Medföljande person som inte är ledsagare kallas medresenär. Vid resa med bil/specialfordon kan efter ansökan en medresenär beviljas medfölja på resan. Medresenär får inte förorsaka extra service för föraren. Medresenär får medföra en resväska max 20 kg och ett handbagage.

Husdjur

Vid resor med allmänna kommunikationer får husdjuren medföras enligt trafikföretagets bestämmelser.

Vid resa med bil/specialfordon får tjänstehund (ledar-service och signalhund som är knutet till resenärens funktionsnedsättning medföras

Taxor och avgifter

Färdtjänst

Kommunen som tillståndsgivare har också enligt lagen (1997:736) om färdtjänst rätt att ta ut en avgift för resor med färdtjänst. Kommunen bestämmer själv den avgiften men den får inte överstiga kommunens självkostnader.

"10 § För resor med färdtjänst får tillståndsgivaren ta ut en avgift enligt grunder som bestäms enligt 11 §."

I Gävleborgs län finns länsgemensam taxa för färdtjänst. Det är en zontaxa som följer samma zonindelning som den allmänna kollektivtrafikens zonindelning före. Denna taxa indexregleras varje år med färdtjänstindex och är för närvarande som följer:

Antal zoner	Vuxen*	Ungdom**
1 zon	50	25: -
2 zoner	60: -	30: -
3 zoner	75: -	40: -
4 zoner	95-	50: -
5 zoner	115: -	60: -
6 zoner	135: -	70: -
7 zoner	150-	75: -
8 zoner	165-	85-
9 zoner	180: -	90: -
10 zoner	220: -	110: -

* gäller från och med den dag man fyller 20 år.

** gäller till den dag man fyller 20 år.

Gävle kommun har som länets övriga kommuner antagit den länsgemensamma taxan. Gör man resor inom andra kommuner utanför Gävleborgs län betalar man halva taxameterbeloppet.

Riksfärdtjänst

Lagen om riksfärdtjänst är en kostnadsersättningslag, vilket innebär att personer som har fördrerade omkostnader för resor på grund av sin funktionsnedsättning kan beviljas resa med riksfärdtjänst. Taxan för riksfärdtjänst bestäms av regeringen och är en avståndsrelaterad taxa enligt följande tabell.

Vägavstånd i kilometer	Egenavgift i kronor	
	26 år och uppåt	Upp t o m 25 år
0 - 100	105	73
101 - 125	130	91
126 - 150	165	115
151 - 175	195	136
176 - 200	220	154
201 - 225	255	178
226 - 250	275	192
251 - 275	300	210
276 - 300	320	224
301 - 350	370	259
351 - 400	420	294
401 - 450	455	318
451 - 500	480	336
501 - 600	535	374
601 - 750	600	420
751 - 1 000	655	458
1 001 - 1 250	680	476
1 251 - 1 500	700	490
Över 1 501	755	528

Trafikens omfattning och kostnad

Färdtjänst

Alla färdtjänstresor samordnas i den för länets kommuner gemensamma beställningscentralen. Resorna sker med personbil eller specialfordon (rullstolsbil). De bilar som beställningscentralen har till förfogande är

upphandlade av X-trafik. Resorna samordnas i ett planeringssystem (Planet) som också ägs av X-trafik. Det är endast personer med färdtjänsttillstånd som kan beställa färdtjänstresor.

Antal personer med färdtjänsttillstånd i Gävleborgs län var 8054 st. 2018. Totalt uppgick befolkningen i länet till drygt 285 637 st.

Antal färdtjänstresor i länet som beställts via beställningscentralen uppgick år 2018 till 181 835 st. I Gävle kommun gjordes under 2019, 77 000 resor med färdtjänst

Nettokostnaden för färdtjänstresor i Gävle uppgick 2018 till 11 407 kr inklusive samordningskostnader. Snittkostnaden per färdtjänstresa i Gävle var alltså 179 kr 2018.

Riksfärdtjänst

Resor med riksfärdtjänst ska i första hand ske med allmänna kommunikationer som buss, tåg eller flyg med ledsagare, i andra hand med personbil och specialfordon. När beslut tas om tillstånd till riksfärdtjänst väljs färd sätt med hänsyn till personens funktionsnedsättning. Kommunen är skyldig att se till att riksfärdtjänstresan sker till minsta möjliga kostnad.

I Gävle gjordes 1191 resor med riksfärdtjänst under 2018 och 2019. Kostnaden för riksfärdtjänstresor under 2018 var i Gävle totalt 1 945 000 kr. Den genomsnittliga kostnaden för en riksfärdtjänstresa i Gävle var 1 520 kr. (*Källa X-trafik*)

Samordning av resor

För att få ett så effektivt resande som möjligt samordnas de flesta resorna i länet. Det sker främst genom att fler personer som ska samma väg får åka tillsammans i bilen (samåkning) eller att en bil får en bestämd rutt som den kör utan att åka tillbaka till stationen (slinga) och på den rutten kan köra flera personer. Detta ger både miljömässiga vinster och ekonomiska vinster. De resor som inte kan samordnas görs som singelresor. För samordning av resor används ett dataprogram (Planet), som ägs av X-trafik.

Ledsagarbiljett

Ledsagarbiljetten är ett resebevis i den allmänna kollektivtrafiken. Detta ger färdtjänstresenärer som kan resa med allmänna kommunikationer med hjälp under resan. Det innebär att resenären betalar sin resa med kollektivtrafiken och att ledsagaren (hjälpen) åker gratis på X-trafiks bussar och X-tåget. Kortet gäller i hela Gävleborgs län och distribueras via X-trafik. Möjligheten att få ett ledsagarkort erbjuds till alla som beviljats färdtjänst.

Under 2018 gjordes ca 11 422 resor med ledsagarkort i Gävle kommun.

Resandeutveckling

Färdtjänst

Resandet med färdtjänst har sett olika ut under åren men under 2018 har det varit 2 518 st. resande med färdtjänst i Gävle kommun. I hela länet har det gjorts 159 661 resor under 2019

Riksfärdtjänst

Antalet resor med riksfärdtjänst i Gävle kommun har varit 247 under 2018. I länet har det gjorts 2 650 under 2019

Resbehov

Sverige står inför en demografisk förändring som innebär att gruppen äldre blir allt större. Och även om gruppen äldre också blir friskare är det rimligt att anta att gruppen som förväntas ha behov av tillgänglighetsanpassade färdmedel kommer att bli större.

Samtidigt som det blir allt fler som förväntas vara i behov av tillgänglighetsanpassade färdmedel sker värderingsförskjutningar i samhället och morgondagens äldre antas ha andra krav på ett mer varierat och bättre kundanpassat utbud av tjänster och produkter. Detta ställer ökade krav även på färdtjänst och riksfärdtjänst.

Vision

Alla ska kunna resa

Den allmänna kollektivtrafiken kommer aldrig att kunna garantera full tillgänglighet för alla med funktionsnedsättning. Färdtjänsten kommer därför alltid att vara ett viktigt inslag i den sammanlagda kollektivtrafiken för att alla ska kunna resa. Självklart ska detta då ske med ett gott bemötande och god kvalitet.

En överflyttning av resor från färdtjänst till allmän kollektivtrafik är önskvärd. Det sparar resurser för samhället och ger samtidigt en ökad tillgänglighet och frihet för personer med funktionsnedsättning. Samtidigt minskar både transportarbetet med bil och andelen miljöfarliga utsläpp. Den allmänna kollektivtrafiken ska utformas så att de flesta har möjlighet att resa kollektivt. Kan man inte resa ensam ska det vara självklart att man får möjlighet till hjälp och ledsagning utan kostnad även inom den allmänna kollektivtrafiken.

Mål

Resande med ledsagarkort ska öka

Färdtjänsten är en del av kollektivtrafiken. Den är ett komplement för dem som har väsentliga svårigheter att använda den allmänna kollektivtrafiken. Målet är dock att man som färdtjänstresenär även ska kunna använda den allmänna kollektivtrafiken när man kan. För att uppnå detta måste tillgängligheten till den allmänna kollektivtrafiken öka samtidigt som kunskapen om den allmänna kollektivtrafiken och hur man kan använda den förbättras. Ett mått på hur väl vi lyckas med detta är att resandet med ledsagarkorten ökar.

Tillgänglighetsanpassade hållplatser

Tillgängligheten till den allmänna kollektivtrafiken ska förbättras. Alla har rätt till att kunna göra sina egna val och leva ett självständigt liv. Om man som färdtjänstresenär kan använda den allmänna kollektivtrafiken till viss del ökar det valfriheten. För att detta ska vara möjligt krävs att trafikmiljö och fordon är anpassad så att inga onödiga hinder finns. För att uppnå detta måste vi måste arbeta med stadsplanering, nya tekniska lösningar och information till färdtjänstresenärer. Ett sätt att mäta hur väl vi lyckas med detta är att titta på antalet tillgänglighetsanpassade hållplatser. Kriterier för vad som krävs för att en hållplats ska vara helt tillgänglighetsanpassad måste därför tas fram. Andelen tillgänglighetsanpassade hållplatser ska följa målen i trafikstrategin.

Åtgärder för att nå målen

För att nå målen har vi valt att arbeta med åtgärder inom tre åtgärdsområden, information, tillgänglighet och teknik. Nedan beskrivs vilka åtgärder som ingår i varje område.

Information

Information till resenärer men även till entreprenörer och övriga berörda är en viktig del för att kvaliteten i verksamheten ska förbättras. Information är också viktig för att öka resandet med den allmänna kollektivtrafiken då det idag är många som inte vågar på grund av att de inte vet hur det fungerar. Att informera om och diskutera kvalitet och bemötande med förare av bussar och taxi är viktigt för att öka trygghet och nöjdhet hos resenärerna.

Exempel på åtgärder: Res träning, informationsinsatser till resenärer, information, utbildning och uppföljningsmöten med taxi och bussentreprenörer, information till tågentreprenörer, samarbete med ledsagarservice m.m.

Tillgänglighet

En förutsättning för att personer med en funktionsnedsättning ska kunna använda den allmänna kollektivtrafiken är att både bussar, hållplatser och vägen till hållplatser är anpassade för dessa personer. Att förenkla för resenären genom att skapa nya möjligheter till resande och hjälp skapar också ökat resande med och förbättrad tillgänglighet till den allmänna kollektivtrafiken.

Exempel på åtgärder: Anpassning av den fysiska miljön och bussar, anpassning av tåg och stationer, krav i upphandling, nya former av anropsstyrd trafik, kopplade resor, utökad ledsagarservice, resegaranti m.m.

Teknik

Idag finns många möjligheter att även med teknik förbättra tillgängligheten till den allmänna kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning. Att förenkla för resenären att använda den allmänna kollektivtrafiken med olika former av tekniska lösningar ger fler möjlighet att resa med den allmänna kollektivtrafiken, men kan samtidigt förenkla resandet med färdtjänst och öka nöjdheten.

Exempel på åtgärder: Kopplade resor, informationssystem vid hållplatser, hållplatsutrop, ny teknik på bussar och tåg, ny teknik i mobiltelefoner m.m.

Uppföljning

En aktualitetsförklaring av trafikförsörjningsprogrammet görs vart fjärde år. Målen i trafikförsörjningsprogrammet följs upp varje år och Samhällsbyggnadsnämnden informeras via ett kort bokslut. De aktiviteter som görs från år till år läggs in i den årliga verksamhetsplanen och genomförandet beskrivs i det korta bokslutet.